خراسان روزنامه صبح ایران
چهارشنبه ۳۰ فروردین ۱۳۹۶ . ۲۱ رجب ۱۴۳۸ . شماره ۱۹۵۱۴

گردشگری

بهار در گذر است و هوا کم کم به سمت گرم شدن حرکت می کند. بسیاری از افراد برای فرار از گرمای شهر و ترافیک و دود و دم به دنبال فضایی مفرح با آب و هوای معتدل هستند. ییلاق های خوش آب و هوای اطراف شهرهای بزرگ می تواند فرصتی مناسب برای فرار شهروندان و زائران از گرما و ترافیک باشد. در این گزارش یک منطقه ییلاقی و بسیار زیبا در خراسان شمالی را بررسی کرده ایم.

افیصاد

راهنمای سفر به منطقه شمخال

سفری به اعماق دره‌ای بهشتی

معین حسین پور

امروز قصد داریم تا شما را با یکی از زیباترین و رازآلود ترین مناطق خراسان آشنا کنیم و دیدار از این منطقه را به دوستداران سفرهای ماجراجویانه پیشنهاد کنیم. بدون شک زیبایی خاص این منطقه شما را محو خود خواهد کرد.
در ۷۰ کیلومتری شهر قوچان و در مسیر منتهی به باجگیران در کناره شمال شرقی ایران و در مجاورت کشور ترکمنستان، به روستایی به نام شمخال بر می خوریم. این روستای کوهپایه ای آغازگر مسیر دره ای سرسبز و کم نظیر به نام دره شمخال یا همان بهشت خراسان است. شمخال نام یک نوع تفنگ قدیمی و دست ساز و قوی به زبان کردی کرمانجی بوده است. کردی کرمانجی ضرب المثلی دارد به این مضمون که "مگر تیر شمخال به تو خورده است". این ضرب المثل برای افرادی به کار می رود که در واکنش به یک اتفاق نه چندان مهم، گریه و ناله بسیار سر می دهند.

توصیف دره زیبای شمخال

چشمه سارهای متعدد، آبشارهای زیبا، درختان سر به فلک کشیده، جریان آب زلال، دیواره های عظیم و پر صلابت صخره ای که ستیغشان تا ۲۰۰ متر هم می رسد تنها بخشی از جذابیت های دره است. دالانها، حمامهای آب و غار گونه ها بسیار هستند و وصف ناپذیر. خنکای دره، شرشر باصفای آب و نسیم دل انگیز، روح را می نوازد.
مهمترین دلیل اقلیم مناسب این دره الحاق رودخانه های شارک قرچقه، دربادام، شمخال و اضافه شدن چشمه های متعدد در مسیر می باشد که باعث به وجود آمدن چشم اندازی منحصر به فرد در منطقه شده است. با گذشت قریب به ۶ تا ۷ ساعت گذر در این تنگه نه تنها خسته نمی شوید بلکه مبهوت همه زیبایی هایی می شوید که پشت سر جا گذاشته اید. درختان میوه وحشی در مسیر این دره از جمله انگور، انجیر، زالزالک، زرشک، سنجد، آلبالو و... به جاذبه های طبیعی این منطقه می افزاید. دره در نهایت پایان می یابد، اما زیبایی های چشم نواز منطقه در امتداد دشتی وسیع که در برابر چشمان شما همچون یک قاب نقاشی ترسیم شده، تا افق ادامه می یابد. رودی که در مسیر می بینید به باغهای میوه، یونجه زارها و شالیزارهای این منطقه سرازیر شده و آنها را سیراب می کند. راز استقبال گرم از دره نوردان را باید در این گشاده دستی طبیعت جستجو کرد.

مسیر پیاده روی دره شمخال

میانگین مسیر دره ۱۸ کیلومتر تخمین زده شده، اما طول واقعی پیموده شده قطعا بیشتر است. اوایل دره نوردی سرحال و تازه نفس هستید اما خود را برای یک پیاده روی حدوداً ۳۰ کیلومتری آماده کنید. ابتدای مسیر دره تقریباً هیچگونه آبی ندارد ولی به تدریج که پیش می روید، تعدادی چشمه آب که در گوشه و کنار دره خودنمایی می کند موجب می شود که کم کم یک رودخانه فصلی به وجود بیاید.
تا اینکه در فاصله ای حدودا ۶ کیلومتری به رودخانه دیگری متصل می شود و رودخانه پرآبی به نام دوآبی را در منطقه دره شمخال شکل می دهد. خطری که گردشگران را در فصول بارانی تهدید می کند سیل است که اگر رخ دهد، به علت اینکه در برخی نقاط دیواره های دره بسیار بلند است، به هیچ عنوان راهی برای گریز وجود ندارد. به همین علت مسیر برای افراد زیر ۱۲ سال و بالای ۵۰ سال چندان مناسب نمی باشد.
در طول مسیر ممکن است به بخشهایی نسبتاً صعب العبور بر بخورید؛ و از ترس آبشار به صخره های جانبی پناه ببرید. همچنین منطقه پر از درختان اورس یا سرو کوهی است که می توانند تا چند صد سال عمر داشته باشند. انطباق شگفت آور این درخت با شرایط سخت دیدنی است. هرچه به سمت انتهای دره پیش می روید، بر حجم آب افزوده می شود. دره از درون پارک ملی تندوره به پیش می رود و بعد از حدود ۱۲ کیلومتر دو آب سرد شمخال و کمی گرمتر دره دیگری با نام دره دُر بادام به هم می رسند.
از اینجا به بعد دره کمی باز می شود و رود دوآبی (درونگر) شکل می گیرد. دره در قسمت های عمیق و خشن خود حکایتگر یک گسل یا شکست زمین در میلیونها سال قبل است و در جای جای آن نشانه های ساییده شدن صخره ها در گسل دیده می شود.

تجهیزات مورد نیاز سفر

بد نیست بدانید طبیعت گردان به دلایل زیر برنامه دره نوردی شمخال را در دسته برنامه های طبیعت گردی سنگین طبقه بندی می کنند:
۱- مسافت طولانی تا رسیدن به روستا
۲- پیاده روی های فرسایشی با کوله
۳- پیاده روی در رودخانه
۴- دست به سنگ شدن فنی در بخش هایی از مسیر
۵- احتمال بارندگی
گشتن در طبیعت مانند هر کاری مستلزم تجهیزات مناسب است که هم پیمودن مسیر را برشما هموار کند و هم در مواقع ضروری راهگشای شما باشد. به علاوه اگر قصد دارید شب را در این منطقه سپری کنید حتما به همراه داشتن موارد زیر را فراموش نکنید:
لوازم شخصی، کفش مناسب پیاده روی طولانی، داروهای شخصی، لباس مناسب (گرم و ضد باران)، کیسه خواب یا پتوی مسافرتی سبک، چادر مسافرتی

شیوه و خرج سفر

برای رفتن به روستای زیبای شمخال و دره نوردی در آن دو راه وجود دارد. راه اول که شاید برای کسانی که اولین بار قصد رفتن به آن را دارند، مناسب تر باشد استفاده از خدمات تورهاست. البته به علت مکان جغرافیایی شمخال و صعب العبور بودن پیاده روی، تورها رغبت چندانی به این مکان ندارند. معدود تورهایی که سالی یکبار و در فصل بهار گردشگران را به این مکان دیدنی می برند، بسته به میزان خدماتی که ارائه می کنند، از حدود ۳۰۰ تا ۶۰۰ هزار تومان از مسافران دریافت می کنند. مبدأ حرکت این تورها تهران و با اتوبوس می باشد و معمولا ۴ شب و سه روز به طول می انجامد. بسته به مقدار و کیفیت پذیرایی، رفتن به سایر اماکن دیدنی در طول مسیر و شهر مشهد، محل اقامت، بیمه و... هزینه سفر متغیر است. اما راه دوم این است که با وسیله نقلیه خودتان به روستا بروید و در آنجا بسته به اینکه چقدر می خواهید توقف کنید، یا خانه ای محلی کرایه کنید و یا در مسیر زیبای دره چادر بزنید. البته اصول ایمنی و وضعیت آب و هوا را حتما مورد توجه قرار دهید چون در صورت بارندگی و بروز سیل و به دلیل عرض کم دره شمخال وضعیت خطرناکی پیش خواهد آمد.
اینجا شمخال است، بهشت ایران، بهشت خراسان. واردش که شوید یا باید تا انتها بروید یا باید برگردید، گزینه دیگری ندارید.
سفر خوش...

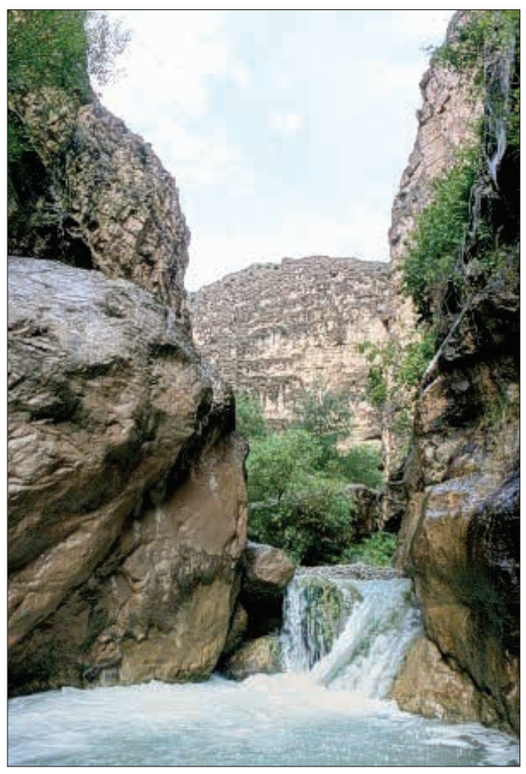

هرچه به سمت انتهای دره پیش می روید، بر حجم آب افزوده می شود. دره از درون پارک ملی تندوره به پیش می رود و بعد از حدود ۱۲ کیلومتر دو آب سرد شمخال و کمی گرمتر دره دیگری با نام دُر بادام به هم می رسند